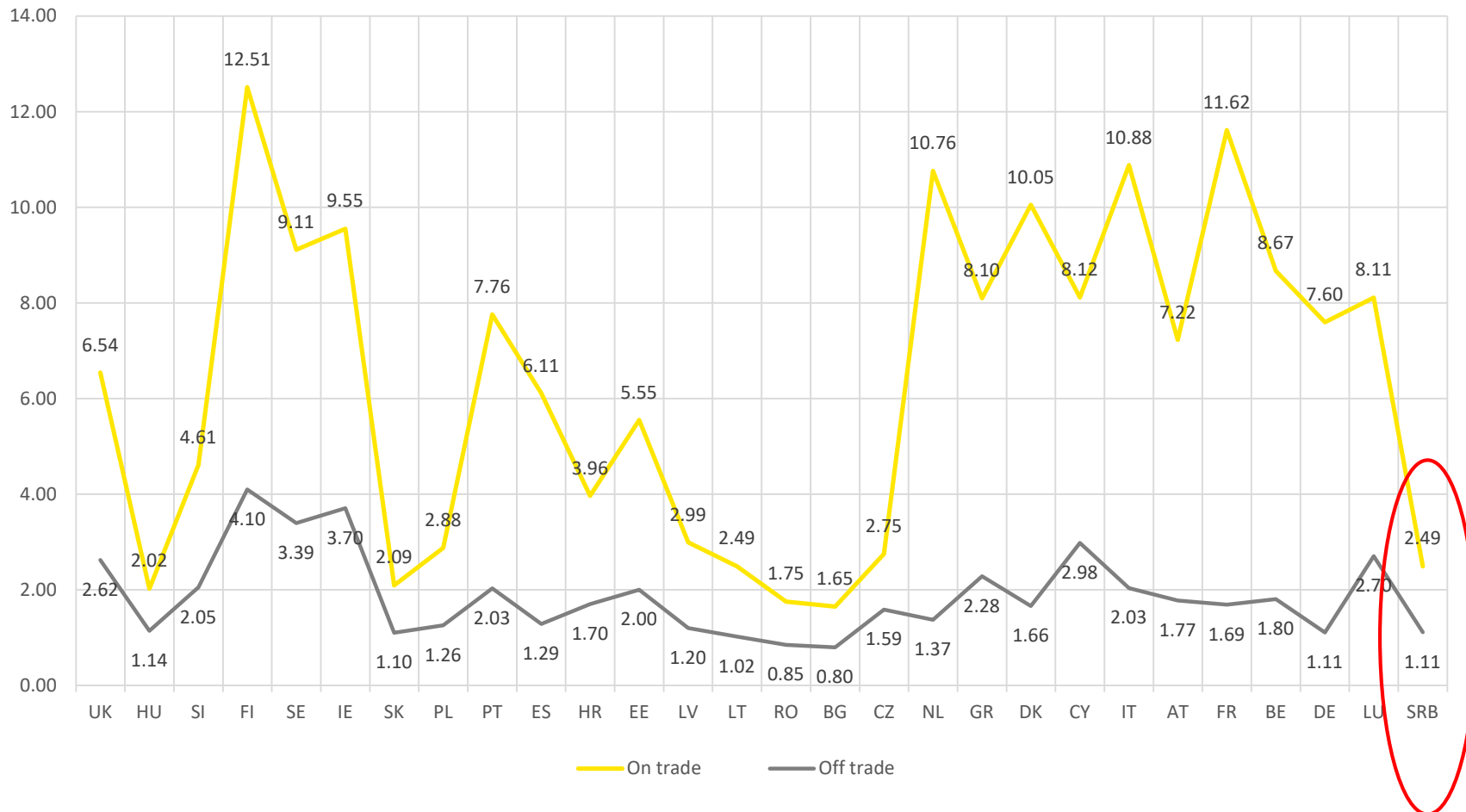

Ekonomski uticaj pivara u Srbiji

Decembar 2017.

Koliko prosečno košta 1L piva među evropskim zemljama?

EUR / L

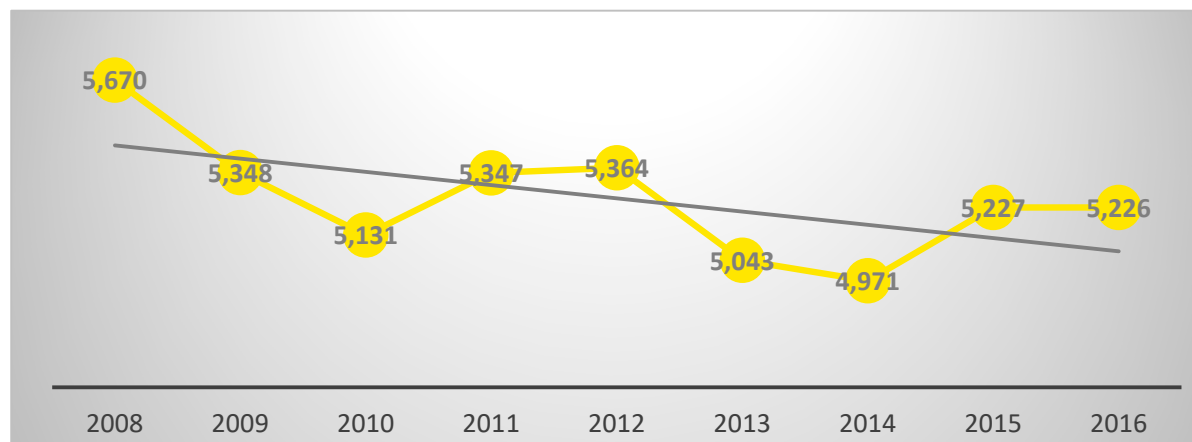

Tržište piva u Srbiji

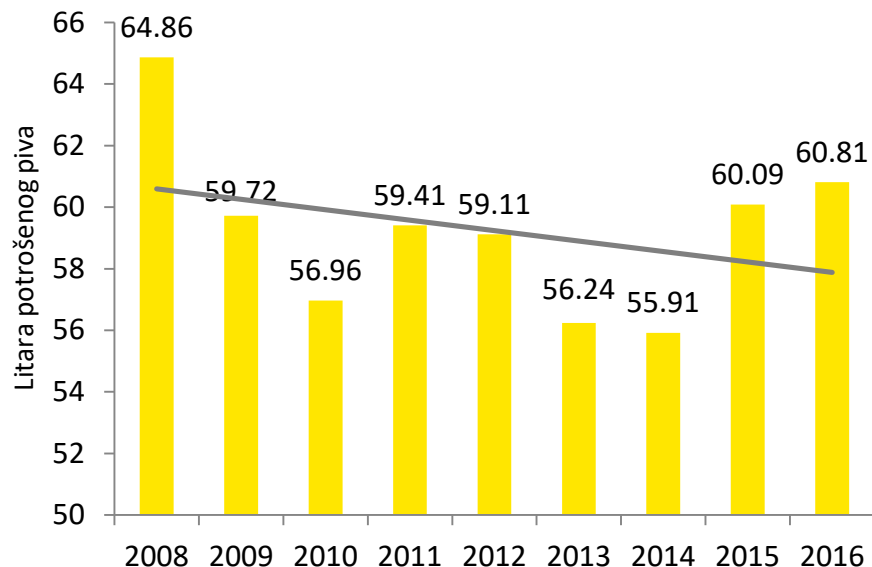
Analiza tržišta piva – blagi rast proizvodnje piva tokom 2015. i 2016. godine

- ▶ Na tržištu Srbije postoji nekoliko kompanija koje se bave proizvodnjom piva i članice su Udruženja pivara Srbije. One su:
  - Heineken
  - Carlsberg
  - Molson Coors
  - Valjevska pivara
  - M6 BIP
- ▶ Sektor predvode: Heineken, Carlsberg i Molson Coors, koje predstavljaju više od 90% tržišta Srbije
- ▶ Postoji 40 različitih vrsta piva koje ove tri kompanije proizvode
- ▶ U 2016. godini ukupna proizvodnja srpskog pivskog sektora je iznosila 5.226 hiljada hektolitara piva, što predstavlja smanjenje od 0,01% u poređenju sa 2015. godinom i 7,83% u poređenju sa 2008. godinom. U proseku, od 2008., ukupna proizvodnja piva je na godišnjem nivou opadala prosečno 0,94%.
- ▶ Na grafiku ispod je prikazana proizvodnja piva u 000 hektolitara u Srbiji u periodu od 2008. do 2016.

Analiza tržišta piva Srbija – blagi oporavak potrošnje piva tokom 2015. i 2016. godine

- ▶ Tokom 2015. i 2016. godine je došlo do blagog oporavka potrošnje u Srbiji.
- ▶ U 2015. godini, potrošnja domaćeg piva je dostigla 4.039.541 hektolitara, što je za 6,09% više nego u 2014. godini, dok je u 2016. godini porasla na 4.071.695 hektolitara.
- ▶ Na grafiku ispod možemo da primetimo da potrošnja piva po glavi stanovnika ima tendenciju pada u poslednjih devet godina (sa izuzetkom blagog porasta od 2014. do 2016.), a u 2016. godini iznosi 61 litar što je u poređenju sa zemljama Evropske unije ispod proseka (69 litara), dok u tabeli možemo videti gde se nalazi Srbija u odnosu na zemlje Evropske unije.

Država	Potrošnja piva po glavi stanovnika (u litrima)
Češka Republika	143
Nemačka	106
Austrija	105
Poljska	98
...	...
Švajcarska	55
Srbija	61
Kipar	54
...	...
Francuska	31
Italija	31
Turska	13

Analiza tržišta piva Srbija – najviše piva je izvezeno u BiH, dok je Mađarska država iz koje Srbija najviše uvozi

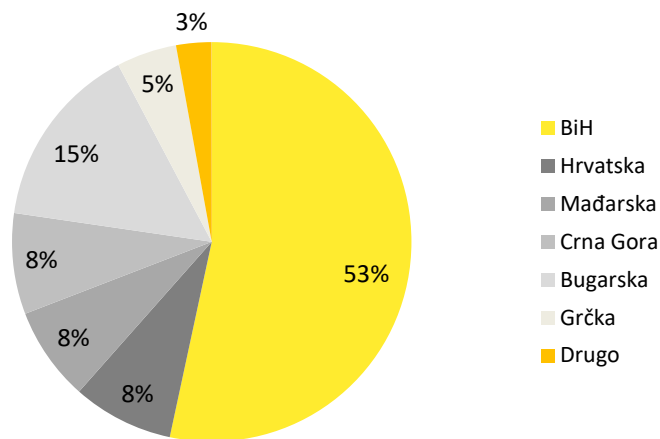
Izvoz

- ▶ U 2015. godini je izvezeno 1.217.891 hektolitara piva (2,18% više nego u 2014. godini) u ukupnoj vrednosti od 52,95 miliona €
- ▶ U 2016., 1.265.475 hektolitara je izvezeno (4,71% više nego u 2008.), u vrednosti od 41,58 miliona €
- ▶ Bosna i Hercegovina predstavlja najveće izvozno tržište i tokom 2016. godine 53% izvezenog piva se odnosi na BiH

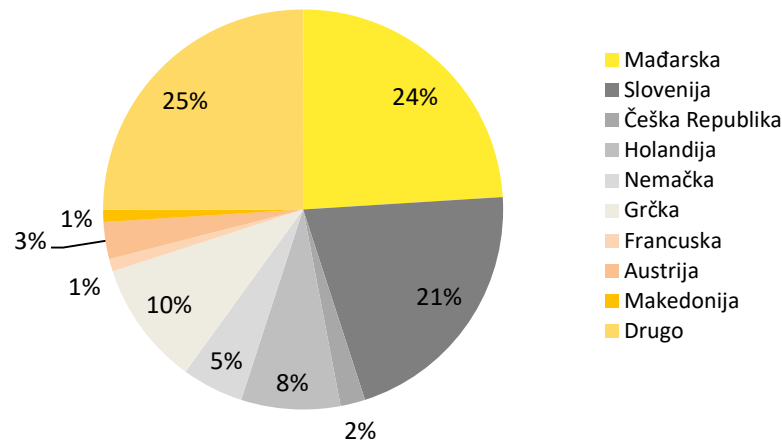
Uvoz

- ▶ U 2015. godini, ukupno je uvezeno 223.861 hl piva u vrednosti od 12,39 miliona €, što predstavlja 5,54% ukupne lokalne potrošnje piva
- ▶ Posledično, u 2016., 220.267 hl piva je uvezeno, u ukupnoj vrednosti 10,33 miliona €. Ova količina predstavlja 5,41% lokalne potrošnje u 2016

Izvoz 2016.

Uvoz 2016.

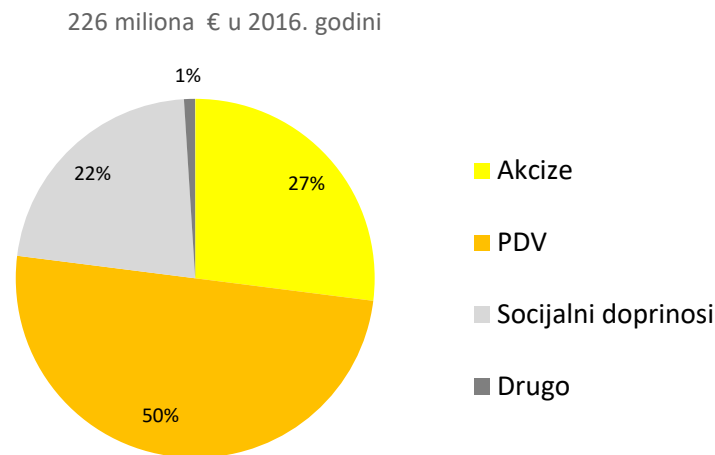
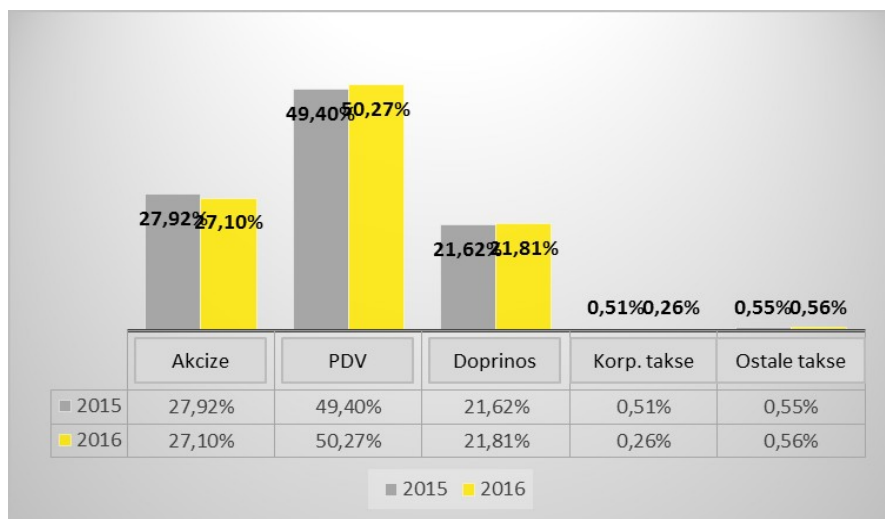
Državni prihodi

Državni prihodi – državni prihodi su opali za 56,7 miliona evra (27%) u periodu od 2008. do 2016. godine

Državni prihod (u hiljadama €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ukupno	282.374	268.228	241.641	267.804	255.165	264.034	253.631	234.906	225.683

- ▶ Ukupan državni prihod Srbije u 2015. godini je iznosio 235 miliona € i u 2016. godini 226 miliona €, što predstavlja smanjenje u iznosu od 56,7 miliona € u poređenju sa 2008. godinom
- ▶ Navedeni prihodi obuhvataju PDV, poreze i doprinose za socijalno osiguranje, akcize kao i korporativne poreze
- ▶ U ovom periodu su dodata vrednost i državni prihod, izraženi u domaćoj valuti, porasli za 25% i 17%, respektivno. Stoga je uočeni pad posledica smanjenja vrednosti domaće valute
- ▶ Na grafiku ispod prikazana je procentualna raspodela akciza, PDV-a, socijalnih doprinosa i drugih taksi u u 2015. i 2016. godini u ukupnim državnim prihodima.

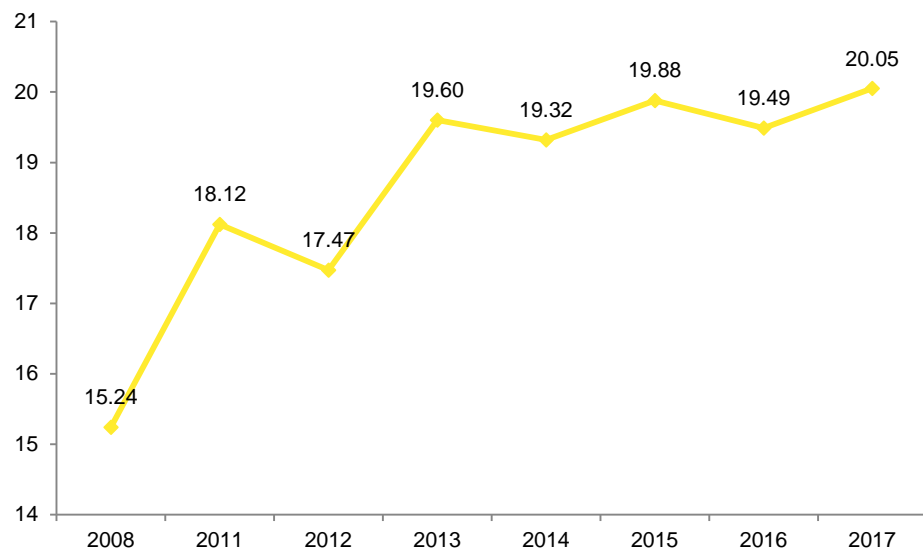

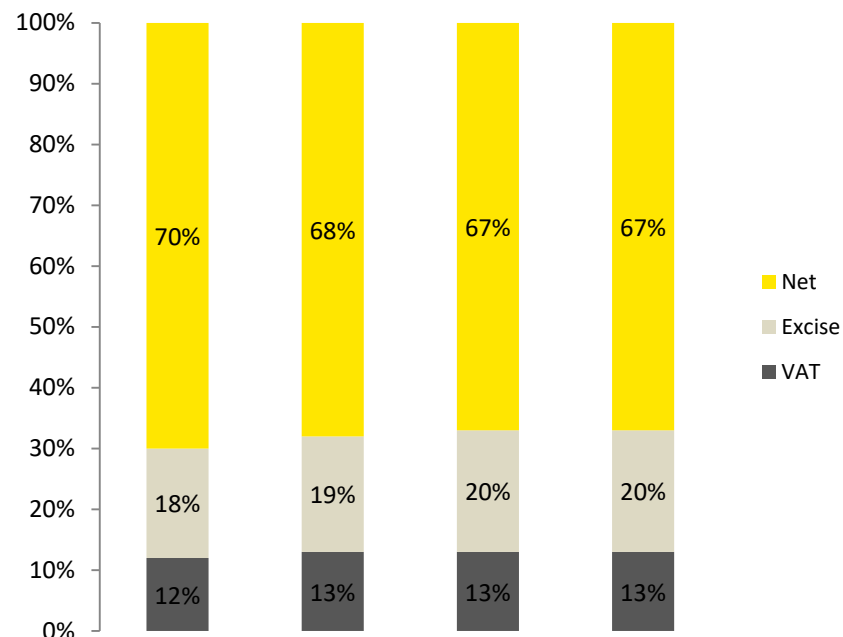
Državni prihodi – akcize po litru piva su se povećale za 93% u periodu od 2008. do 2016. godine u domaćoj valuti dok se u 2017. godini akciza u odnosu na 2016. povećala za još 1,58%

- ▶ Stopa akciza se od 2008. godine povećavala u proseku godišnje za 1,92% i dostigla je 19 centi po litri piva u 2016. godini;
- ▶ Od 2008. do 2016. godine, akcize po litru piva su se povećale za 93% (sa RSD 12,41 na RSD 24), a tokom 2017. godine je porasla još dodatno na 24,38 RSD;
- ▶ Za potrebe proračuna udela PDV-a i akciza koje pivare plaćaju na 1l piva koristimo cene koje pivare naplaćuju distributerima. Po osnovu naših proračuna za svaku prodatu flašu piva distributerima 33 centa od ukupne cene piva ide državi u vidu PDV i akciza, a ispod je prikazana procentualna raspodela akcize i piva u ceni litre piva.

Nivo akciza po hektolitru piva u €

Prihod od PDV i akciza po litru piva u procentima

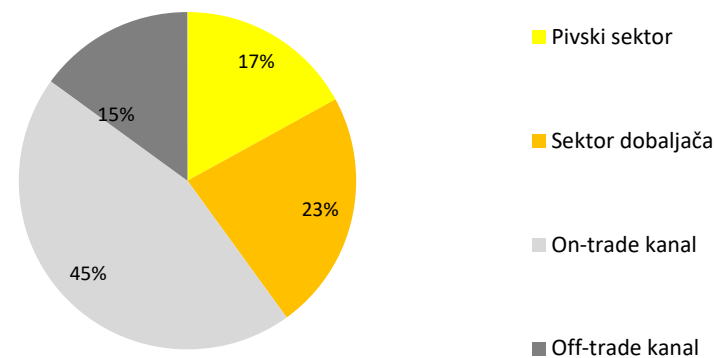
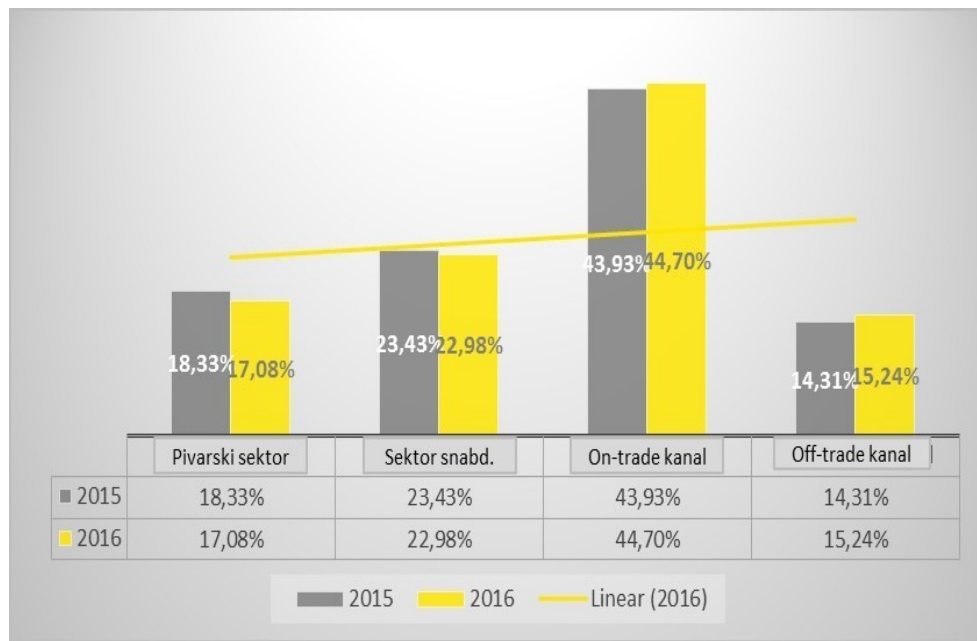
Dodata vrednost

Dodata vrednost proizvodnje – pad dodate vrednosti za 26,8 miliona evra u periodu od 2008. do 2016. godine

Dodata vrednost (u 000 €)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ukupno	170.125	182.912	159.690	167.830	160.084	156.675	153.953	150.284	143.291

- ▶ U 2016. godini, industrija piva i sektori koji su povezani sa pivom (nabavke, on-trade i off-trade kanali), stvorili su 143 miliona evra dodate vrednosti
- ▶ Učešće sektora piva u 2016. godini u ukupnoj dodatoj vrednosti nastaloj zbog proizvodnje i prodaje piva je 17%.

143 miliona € u 2016. godini 2008

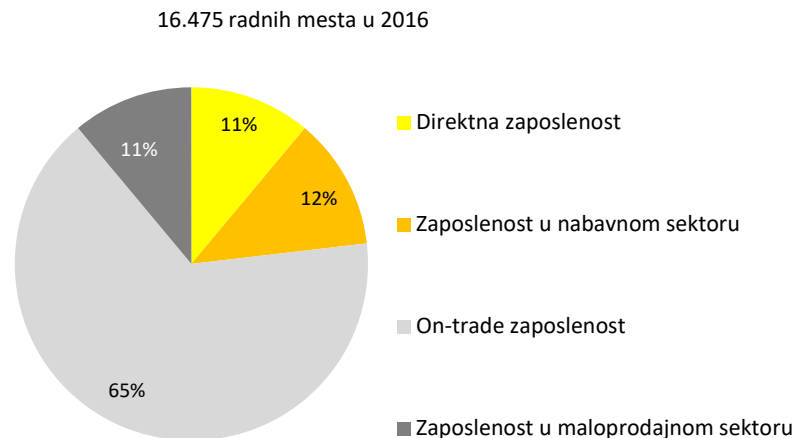
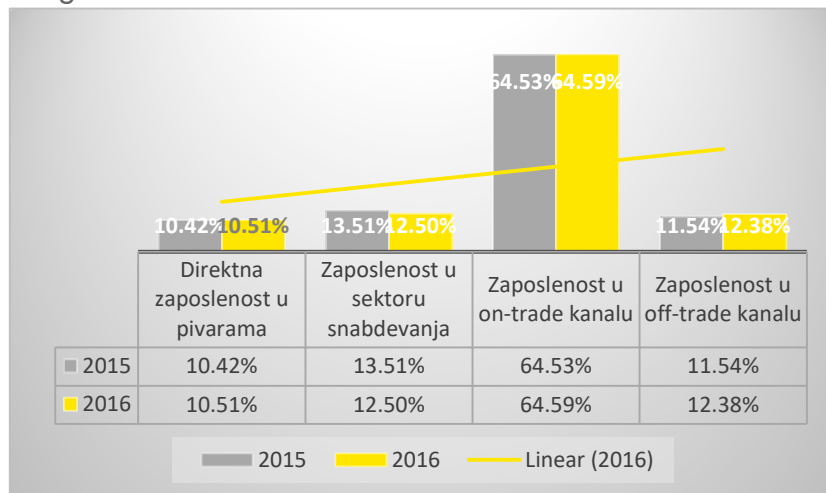
Zaposlenost

Zaposlenost – pad zaposlenosti je iznosio 5.029 radnih mesta u periodu od 2008. do 2016. godine

Radna mesta	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ukupna zaposlenost	21.504	23.856	20.594	19.652	18.394	17.197	17.219	17.723	16.475

- ▶ Ukupna zaposlenost povezana sa proizvodnjom piva u 2016. godini je iznosila 16.475 radnih mesta što je smanjenje od 23% u odnosu na 2008. godinu
- ▶ Međutim, iako je došlo do blagog oporavka proizvodnje tokom 2015. i 2016. godine, ukupna zaposlenost je nastavila da opada;
- ▶ Ukupna zaposlenost proizilazi iz tri efekta: direktni, indirektni (nabavni sektor) i indukovani (on-trade i off-trade) i dalji pad ukupne zaposlenosti zavisi od sva tri efekta. Direktni se odnosi na zaposlenost samih pivara, indirektni se odnosi na sektor različitih usluga i dobara koje su potrebne da bi se pivo proizvelo, a indukovani na dalju prodaju piva u on-trade i off-trade kanalima. Prilikom analize podataka, zaključeno je da je potrošnja piva u on-trade kanalima značajno opala, pa je iz tog razloga efekat na ukupnu zaposlenost negativna iako je ukupna proizvodnja i potrošnja piva imala blagi rast.

Nabavke pivara u Srbiji

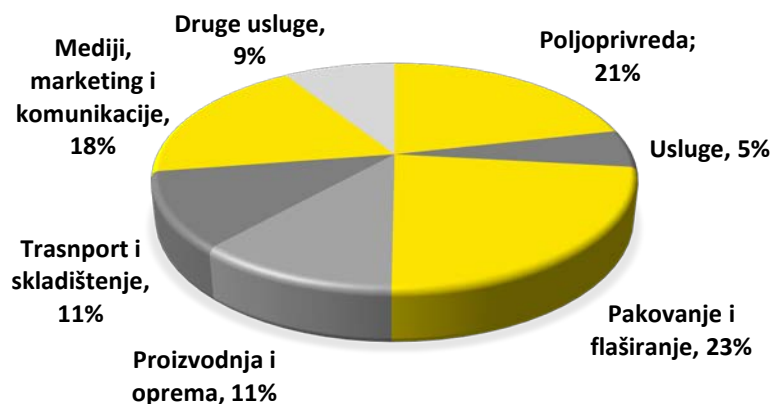

Nabavka dobara i usluga – 2016. godine je u odnosu na 2015. godinu porastao procenat kupljenih dobara u Srbiji sa 87% na 89%

- ▶ U 2016. godini pivare u Srbiji su potrošile ukupno 134 miliona € na robu i usluge da bi bile u mogućnosti da proizvedu i prodaju pivo u Srbiji i van Srbije;
- ▶ Približno 89% nabavki pivara su izvršene u Srbiji što predstavlja porast za dva procentna poena u odnosu na 2015. i porast od 4 procentna poena u odnosu na 2008. godinu kada je ukupni procenat iznosio 85%.

Uticao na dobavljače u 2016. godini

Sektori	Ukupna nabavka	% potrošen u Srbiji	Nabavka u Srbiji
Poljoprivredni proizvodi	30.457	84%	25.440
Komunalne usluge	6.457	100%	6.457
Pakovanje i flaširanje	37.463	74%	27.721
Oprema i proizvodnja	13.647	100%	13.647
Transport i skladištenje	12.950	100%	12.950
Mediji, marketing i komunikacije	21.944	100%	21.944
Druge usluge	10.675	100%	10.675
Ukupno	133.592	89%	118.833

- ▶ Kao i u 2015, sektor pakovanja i flaširanja ima najveći udeo u nabavci u 2016. godini sa 23%, zatim sledi poljoprivredni sektor sa 21% i sektor medija, marketinga i komunikacije sa 18%.

Uticaj na poljoprivredni sektor – pojava nabavke hmelja u Srbiji tokom 2015. godine

- ▶ Nabavka sirovih materijala i poljoprivrednih sastojaka predstavlja 21% ukupnog troška za proizvođače piva u Srbiji. Procenjujemo da je u 2016., vrednost izdataka na poljoprivredne proizvode bila oko 30 miliona €, od čega je 25 miliona € potrošeno u Srbiji.
- ▶ Upotreba poljoprivrednih proizvoda je na visokom nivou pošto je pivo prirodno piće, napravljeno od žitarica (uglavnom ječma), hmelja, kvasca i drugih. Od svih poljoprivrednih inputa, pivski ječam je najbitniji sastojak piva.
- ▶ Hmelj se zaključno sa 2014. godinom nije nabavljao u Srbiji, dok je u 2015. i 2016. godini procenat nabavljenog hmelja u Srbiji iznosio 2% i 9% respektivno. Može se uočiti rast domaće potrošnje hmelja u 2016. godine u odnosu na 2015. godinu.

Uticaj na poljoprivredni sektor u Srbiji u 2015. godini

Poljoprivredni proizvod	Ukupna nabavka	% potrošen u Srbiji	Nabavka u Srbiji
Slad	19.696	97%	19.023
Hmelj	1.739	2%	33
Drugo	2.005	100%	2.005

Uticaj na poljoprivredni sektor u Srbiji u 2016. godini

Poljoprivredni proizvod	Ukupna nabavka	% potrošen u Srbiji	Nabavka u Srbiji
Slad	18.867	98%	18.401
Hmelj	1.679	9%	155
Drugo	2.205	100%	2.205

Uporedna analiza cena i akciza

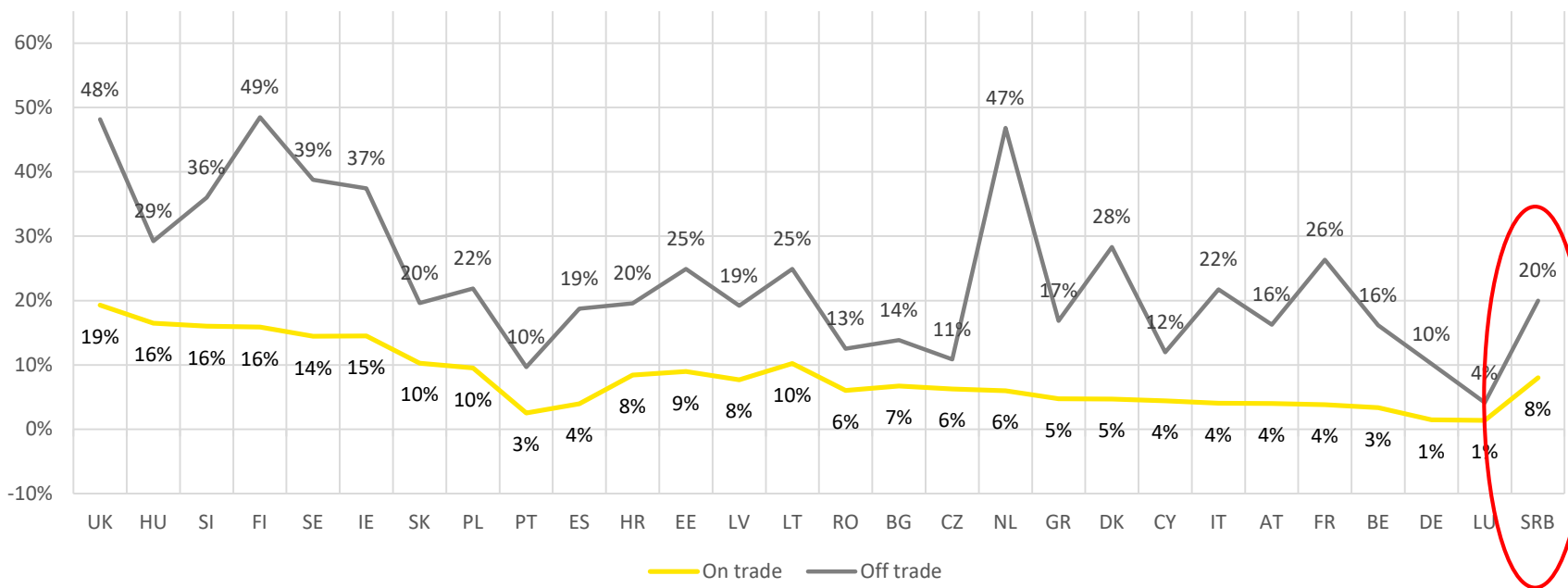

Uporedna analiza cena i akciza – zaključci uporedne analize

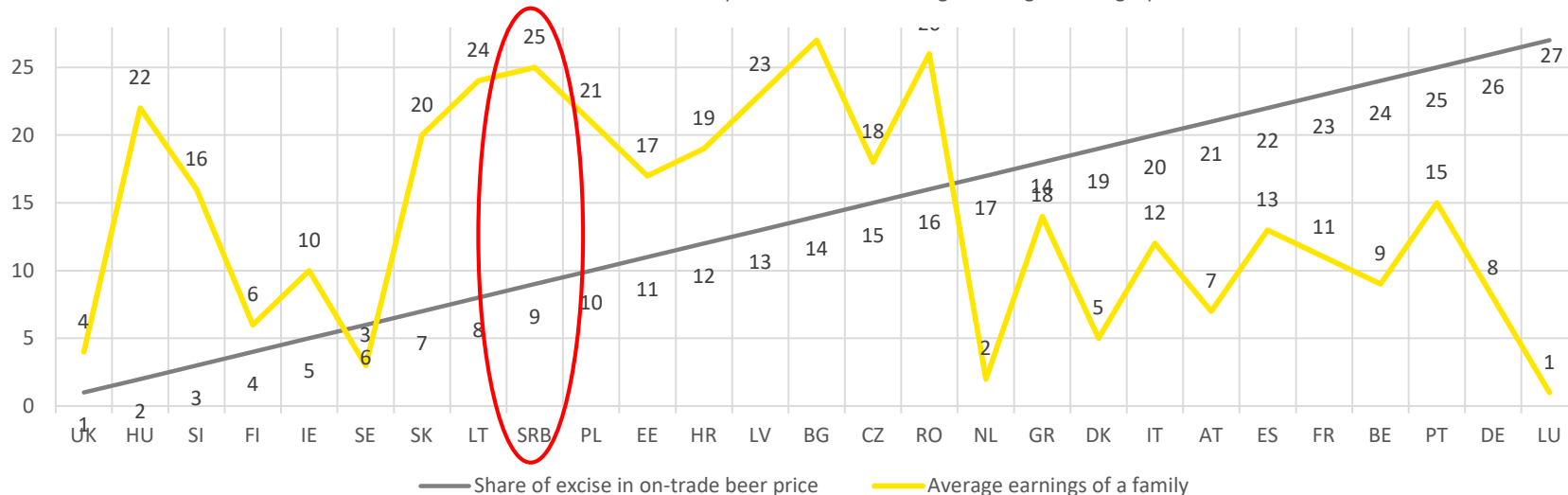
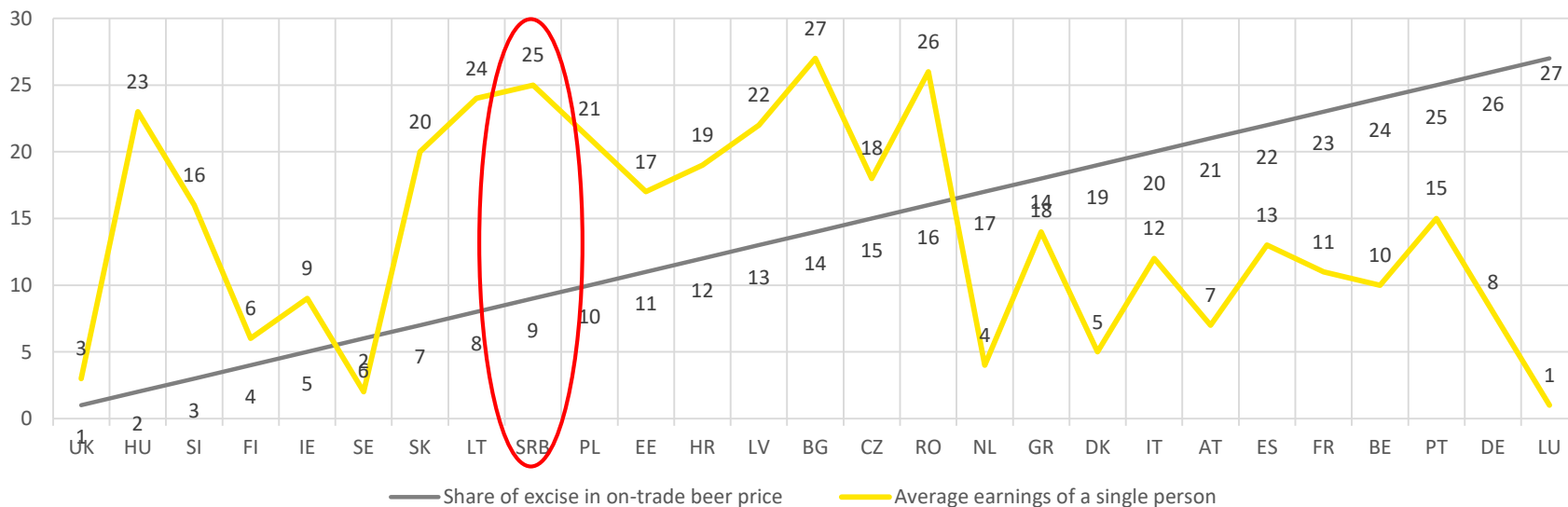
Zaključak uporedne analize:

- ▶ Udeo akciza Srbije u ceni piva za on-trade je 8% i 20% za off-trade. Ovo stavlja Srbiju na 12. i 14. mesto u poređenju sa ostalim zemljama
- ▶ Najveći udeo akciza u on-trade ceni piva koji je u Ujedinjenom Kraljevstvu 19%, dok je najveći udeo u off-trade ceni od 49% bio u Finskoj
- ▶ Srbija sa relativno niskom kupovnom moći ima nesrazmerno visoko akcizno opterećenje u ceni piva, u poređenju sa zemljama Evropske unije

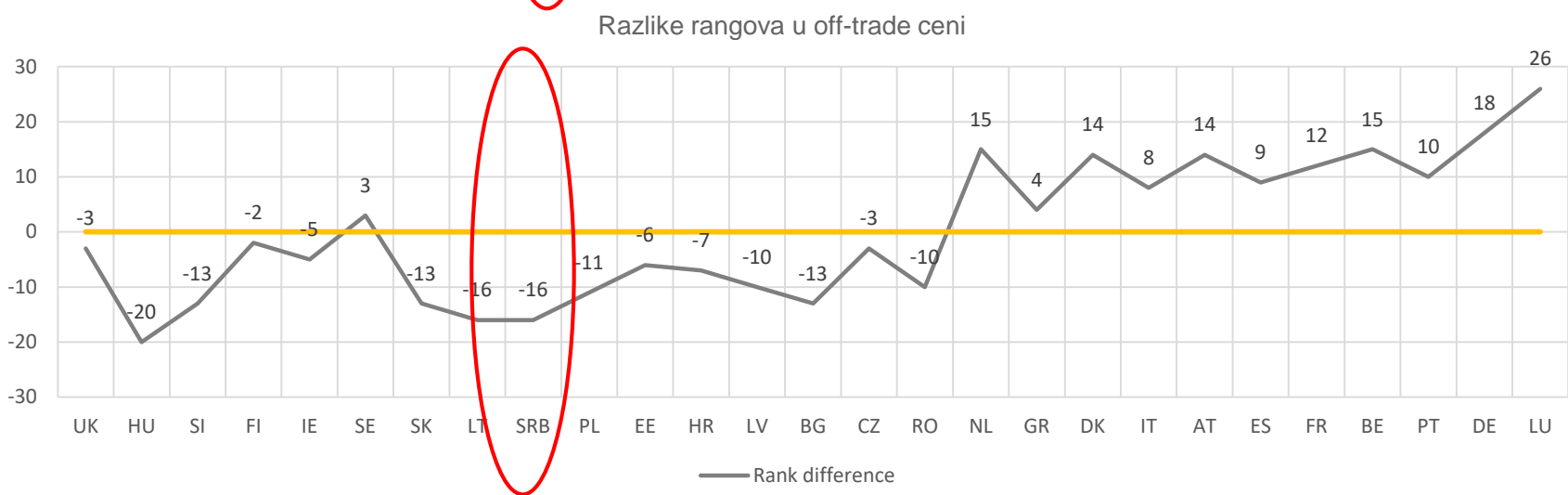
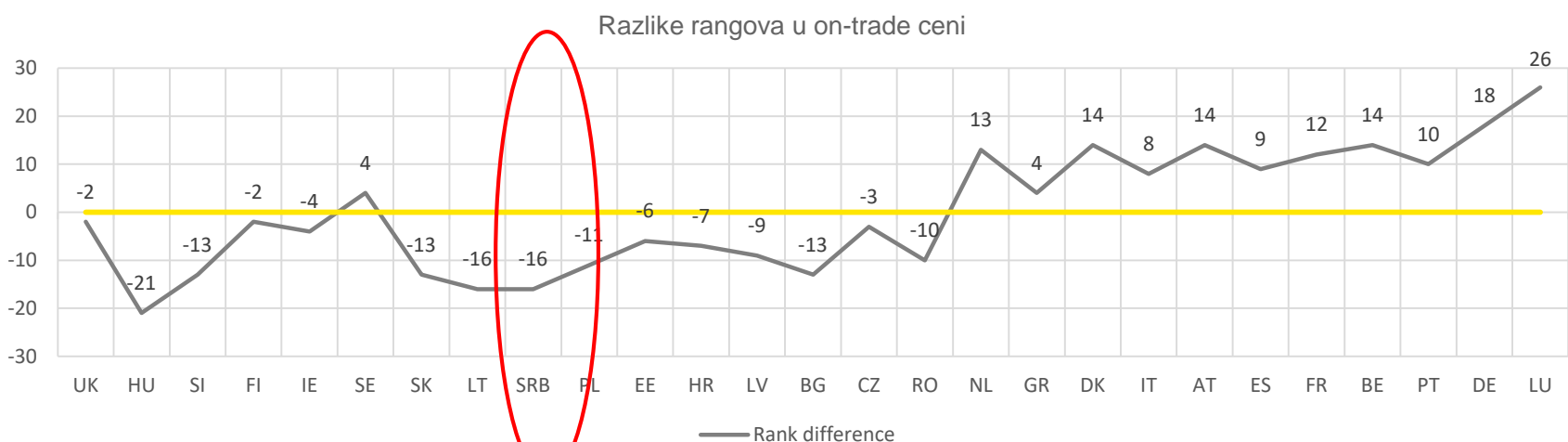
Udeo ukupnog opterećenja akcize u ceni piva

Rangiranje – Srbija ima relativno nizak dohodak i visoke akcize u on-trade ceni piva u poređenju sa 27 zemalja EU.

Srbija ima jedan od najvećih **negativnih jazova** između dohotka i tereta akciza i u on-trade i off-trade ceni piva u odnosu na zemlje EU

Ključne tačke analize

Ključne tačke studije ekonomskog uticaja

- ▶ **Potrošnja** – potrošnja piva po glavi stanovnika smanjila u periodu od 2008. do 2014. Glavni faktori koji se doveli do ovog trenda su:
  - Porast poreskih davanja, što je direktno uticalo na cenu piva
  - Smanjenje kupovne moći
  - Smanjenje baze potrošačaMeđutim, tokom 2015. i 2016. godine došlo je do blagog rasta potrošnje piva po glavi stanovnika.
- ▶ **Državni prihodi** – 2016. godine je došlo do smanjenja državnih prihoda u odnosu na 2014. za 28 miliona evra zbog smanjenja iznosa plaćenih korporativnih i drugih poreza.
- ▶ **Dodata vrednost** – Dodata vrednost sektora snabdevanja i on-trade kanal su značajno opale u 2016. u odnosu na 2008. Iz tog razloga, ukupna dodata vrednost je imala pad od 11% i iznosi 143 miliona u 2016. godini.
- ▶ **Zaposlenost** - U 2015. i 2016. godini ukupan efekat pivskog sektora na zaposlenost je procenjen na 17.552 i 16.457 radnih mesta, respektivno, koja su nastala proizvodnjom i prodajom piva. U 2016., broj poslova nastalih proizvodnjom i prodajom piva je bio za 5.029 manji nego u 2008. Ukupna zaposlenost se procenjuje na osnovu tri efekata: direktnog, indirektnog i indukovanog. Direktni se odnosi na zaposlene u pivari, dok indirektni i indukovani se odnose na nabavni sektor i prodaju piva u on-trade i off-kanalima. Povećana proizvodnja piva može uticati na rast zaposlenosti, ali nije jedina komponenta koja utiče. Prilikom analize podataka, zaključeno je da je potrošnja piva u on-trade kanalima značajno opala, pa je iz tog razloga efekat na ukupnu zaposlenost negativna iako je ukupna proizvodnja i potrošnja piva imala blagi rast.
- ▶ **Uticaj na poljoprivredni sektor** – prilikom analize tržišta, zaključeno je da je nabavka poljoprivrednih proizvoda u Srbiji predstavlja 84% ukupne nabavke dobara i usluga.

Hmelj kao jedan od sastojaka piva se zaključno sa 2014. godinom nije nabavljao u Srbiji, dok je u 2015. i 2016. godini procenat nabavljenog hmelja u Srbiji iznosio 2% i 9% respektivno. Može se uočiti rast domaće potrošnje hmelja u 2016. godine u odnosu na 2015. godinu.

EY | Revizija i povezane usluge | Poresko savetovanje |
Podrška pri poslovnim transakcijama | **Poslovno
savetovanje**

O nama

EY je globalni lider u revizorskim, poreskim, uslugama vezanim za transakcije i savetodavnim uslugama. Širom sveta, više od 230,000 naših zaposlenih dele naše zajedničke vrednosti kao i potpunu posvećenost kvalitetu usluga koje pružamo. Naša organizacija razvija vrhunske lidere koji zajednički rade na ispunjenju naših obaveza prema svima koji zavise od nas.

EY se odnosi na globalnu organizaciju jednu ili više članica firmi Ernst & Young Global Limited, od kojih svaka predstavlja odvojeno pravno lice.

Ernst & Young Global Limited je firma registrovana u Ujedinjenom Kraljevstvu koja ne pruža usluge klijentima. Za više informacija o našoj organizaciji molimo Vas da posetite adresu ey.com/rs

© 2017 Ernst & Young d.o.o. Beograd

Španskih boraca 3, 11070 Beograd, Srbija.

Objavljeno u Republici Srbiji

Sva prava zadržana

Ovaj materijal sadrži informacije u sažetoj formi i stoga je isključivo namenjen za informisanje. Namena ovog materijala nije da zameni detaljno istraživanje ili istraživanje profesionalnog mišljenja. EYGM Limited kao ni bilo koja druga članica EY organizacije ne prihvata bilo kakvu odgovornost za štetu koju pretrpi neko lice usled postupanja ili uzdržavanja od postupanja po osnovu informacije iz ovog materijala. Za sve informacije koje se odnose na specifične slučajeve, treba se obratiti odgovarajućem savetniku.